

Malene Storm Kræfting
Økologikonsulent
i Økologisk Landsforening

BLANDSÆD AF KORN OG BÆLGSÆD

Man kan udnytte de bedste dyrkningsegenskaber i korn og bælgssæd ved at dyrke dem i en blanding.

Arter og udsædsmængde

Den mest anvendte blandsæd er nok byg/ært, men man vil også kunne dyrke blandsæd af ært med andre kornarter som vårhvede, vårtriticale og havre. Lupin og hestebønner kan samdyrkes med enten vårbyg, vårhvede eller vårtriticale. Udsæden af korn og bælgssæd blandes grundigt og sås i samme arbejds gang i 4-6 cm's dybde. Blandingsforholdet er normalt 50 pct. af byggens udsædsmængde og 50 pct. af ærternes udsædsmængde. Det samme gør sig gældende for blandinger af de øvrige kornarter med ært, lupin eller hestebønner.

Høst med fokus på bælgssæden

Sorts-/artsvalget skal tage højde for modning og høst. Blandsæd af korn og bælgssæd er ligesom bælgssæd ofte senere moden end korn, men oftere tidligere end bælgssæd i renbestand. Vandindholdet ved høst er derfor ofte lidt højere, så en god tørringskapacitet er påkrævet. Tænk først og fremmest på bælgssæden, når du høster. Mejetærskeren indstilles efter ærte-, lupin- eller hestebønnefrøene. Blandingen høstes, når bælgssæden er så moden, at man vanskeligt kan lave mærker i frøene med en negl. Det er nemmest at høste blandsæd, hvis kornet er ordentligt modent.

Hvornår blandsæd?

	UKRUDT	
FORFRUGT	MEGET	LIDT
GOD	Korn	Korn
RINGE	Blandsæd	Bælgssæd

Blandsæd af korn og bælgssæd giver mulighed for at dyrke et mere proteinrigt foder. Når man blander korn og bælgssæd, giver det en større dyrkningssikkerhed af bælgssæd, som ellers kan være vanskelig at dyrke i renbestand på grund af ukrudt og lejesæd. Desuden kan man prioritere sit husdyrgødning til andre afgrøder, da bælgssæden i nogen grad vil forsyne kornet med kvælstof.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

LDP 2020

Miljø- og Fødevarerministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Projektet er støttet af Promilleafgiftsfonden for Landbrug, Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikterne og Miljø- og Fødevarerministeriet.

FORDELE VED BLANDSÆD

Dyrkning af blandsæd har både nogle generelle fordele og ulemper.

En væsentlig fordel er at en blanding kan give op til 15 pct. merudbytte i forhold til arterne i renbestand. Blandsæd er en form for økologisk positionsbestemt dyrkning, men altså uden GPS. De to plantepartnere i blandsæden skal på et givet sted i en uens mark selv finde ud af hvilken, der har størst fordel af de vækstfaktorer, der er lige netop der. Det er forklaringen på noget af merudbyttet.

Forskningsresultater viser også mindre forekomst af ukrudt, sygdomme og skadedyr i blandingsafgrøder.

Endvidere kan man opnå en højere proteinprocent i korn­delen, da færre kornplanter skal dele det kvælstof, der nu er i jorden.

ULEMPER VED BLANDSÆD

Den væsentligste ulempe er, at afsætningen er begrænset. Hvem vil købe en blanding? Kan man bruge den selv eller sælge den som foder til en husdyrbruger, er det det nemmeste. Nogle foderstoffirmaer tager imidlertid imod økologisk blandsæd – tjek dine handelspartnere, inden du begynder at dyrke blandinger tilslag.

Sædskiftemæssigt er man ikke nødvendigvis bedre stillet med blandsæd end med arterne i renbestand. Principielt opformerer man to afgrøders dårligdomme i jorden på én gang.

MERUDBYTTER VED SAMDYRKNING

I Landsforsøgene 2001-2003 er der under ugødede forhold høstet et merudbytte på ca. 31 pct. ved samdyrkning af byg og ært i forhold til det gennemsnitlige udbytte af arterne i renbestand.

I Landsforsøgene 2003 til 2005 er der opnået samme udbytte i vårhvede i renbestand som vårhvede dyrket sammen med lupin eller ært. Blandsæden gav på sin side et større udbytte end ært og lupin i renbestand.

BLANDSÆD AF KORN OG BÆLGSÆD	
FORDELE	ULEMPER
» Større kerneudbytte	» Begrænsede afsætningsmuligheder
» Mindre ukrudt, færre skadedyr og sygdomme	» Sædskiftesygdomme
» Bedre udnyttelse af uens jord	» Uens afmodning
» Mere protein i korn­delen	» Proteinudbyttet mindre end i ren bælg­sæd

YDERLIGERE INFORMATION

Artikler og rapporter:

Blandsæd giver dig flere muligheder i dit markbrug, Landscentret Planteavl, 2004

Film:

Blandsæd, DCA Aarhus Universitet, 2010

Andet:

- » Økologisk blandsæd, dyrkningsvejledning, Dansk Landbrugsrådgivning
- » Økologisk blandsæd, LandbrugsInfo, SEGES
- » Blandsæd – bland afgrøderne og høst fordele, Præsentation, Henrik Hauggaard-Nielsen, KVL, 200